

مقدمه

گیاه خیار در شرایط نیمه استوایی رشد می‌کند. بهترین شرایط برای رشد این گیاه دمای بالا، رطوبت و شدت نور زیاد به همراه دریافت مداوم آب و مواد مغذی است. با کنترل آفات و بیماری‌های خیار و تحت شرایط محیطی و تغذیه‌ای مطلوب، گیاه به سرعت رشد می‌کند و بازده تولید محصول بالایی خواهد داشت.

بلایت ناشی از پلکتوسپوریوم

عامل بیماری: *Plectosporium tabacinum*

بیماری قادر است تمام اندام‌های گیاهی را مورد حمله قرار دهد و خسارت چشمگیری وارد نماید. زخم‌های روی ساقه‌ها، رگبرگ‌ها و دمبرگ‌ها اغلب فرورفته، دوکی تا الماسی شکل و به رنگ خرمایی تا سفید هستند. زخم‌ها روی ساقه ابتدا کوچک بوده اما به سرعت بزرگ و ادغام شده و ساقه را سفید رنگ می‌کنند. آلودگی برگ‌ها فقط روی رگبرگ‌ها دیده می‌شود. آلودگی دمبرگ یا دم میوه منجر به مرگ برگ‌ها یا گل‌ها می‌شود. در آلودگی شدید، ریزش برگ‌ها و مرگ بوته اتفاق می‌افتد. روی میوه‌های آلوده، زخم‌های کوچک گرد و برجسته به رنگ خرمایی تا سفید تشکیل می‌شود، این زخم‌ها گاهی چوب پنبه‌ای و نکروزه می‌شوند و به عنوان محلی برای ورود بیمارگرهای ثانویه عمل می‌کنند. بیماری در دما و رطوبت بالا شدت بیشتری دارد. بیمارگر تا سه سال قادر است در بقایای گیاهی دوام بیاورد (شکل ۱).

شکل ۱- آثار خسارت ناشی از *Plectosporium tabacinum*

مدیریت

- ۱- تناوب سه ساله با گیاهان غیر از کدوییان توصیه می‌شود.
- ۲- افزایش تهویه هوا، کاهش رطوبت و کاهش تراکم بوته‌ها به کاهش میزان خسارت کمک می‌کند.
- ۳- در آبیاری قطره‌ای میزان بیماری خیلی کمتر است.
- ۴- استفاده از قارچ‌کش‌های حفاظتی در پیشگیری از وقوع آلودگی مؤثر است.

بلایت جنوبی فلفل

عامل بیماری: *Sclertium rolfsii*

اولین علامت بیماری، پژمردگی بوته در اواسط روز است. برگ‌ها زرد شده و بوته در طی چند روز میمیرد. مرگ سریع بوته به دلیل احاطه شدن ساقه توسط اندام‌ها قارچ در سطح خاک و پوسیدگی کامل ریشه‌ها است. میسلیوم سفیدرنگ قارچ روی طوقه و خاک اطراف را می‌پوشاند که سختینه‌های قارچ نیز به رنگ قهوه‌ای تیره درون این پوشش دیده می‌شوند. اگر میوه‌ها نیز با خاک در تماس باشند، لکه‌های زرد فرورفته روی آنها پدیدار می‌شود و با پوسیدگی بیشتر آنها، میسلیوم سفیدرنگ و سختینه‌ها نیز روی میوه دیده می‌شود. بیماری در دما و رطوبت بالای خاک بیشتر شایع است (شکل ۲).

شکل ۲- آثار خسارت ناشی از *Sclertium rolfsii*

بیماری‌های خیار در گلخانه - بخش نهم

PTMP/SK/R&D/A/Cucumber diseases in the greenhouse/24092022

مدیریت

- ۱- رعایت بهداشت زراعی مؤثرترین راهکار مدیریتی است. بوته‌های آلوده را به منظور جلوگیری از افزایش جمعیت بیماری، در اولین فرصت حذف و بسوزانید.
- ۲- شخم عمیق بقایای گیاهی به کاهش آلودگی کمک می‌کند.
- ۳- تنظیم دور آبیاری برای کاهش رطوبت سطح خاک در کاهش جوانه‌زنی سختینه‌ها مؤثر است.
- ۴- سموم تدخینی و کاربرد قارچ‌کش‌ها در آب آبیاری موجب کنترل نسبتاً مؤثر بیماری می‌شوند.

منبع

قادری، رضا (۱۴۰۰). گلخانه از دیدگاه یک گیاه‌پزشک (چاپ اول). شیراز: انتشارات مرجع علم.

